

Pensioen en (echt)scheiding

Praktijkvragen, nieuwe wetgeving en rechtspraak

20 mei 2021

Mr. Wim P.M. Thijssen



Onderwerpen

- Restvragen rond pensioenverrekening (indexering en terugwerkende kracht)
- Restvragen rond pensioenverevening (indexering)
- Het overgangsrecht uit het wetsvoorstel Pensioenverdeling bij scheiding 2022
- Het consultatievoorstel Wet toekomst pensioenen
- Illustratieve rechtspraak inzake pensioenverrekening, pensioenverevening, bijzonder partnerpensioen, pensioen en alimentatie, het pensioenverweer en internationaal privaatrecht (niet alle onderwerpen komen aan bod)

Pensioenverrekening

Kort terug naar de basis: wat houdt pensioenverrekening in?

- Verdeling na scheiding van tafel en bed of echtscheiding
- Pensioenrechten vallen in een gemeenschap die moet worden verdeeld
- Hoofdregel (pensioenverrekening ineens): verschil in waarde tussen ouderdomspensioen en bijzonder partnerpensioen opgebouwd tot datum scheiding moet worden verrekend door betaling ineens per datum ontbinding gemeenschap
- Nevenregel (uitgestelde of voorwaardelijke pensioenverrekening): periodieke betalingen aan de "ex" vanaf ingangsdatum pensioen zolang beide leven

Pensioenverrekening

Indexering bij pensioenverrekening volgens de hoofdregel (pensioenverrekening ineens):

- Belang verrekeningsplichtige: niet met indexering rekening houden omdat sprake is van waardeverrekening per datum ontbinding gemeenschap, daarom geen rekening houden met vanuit dat tijdspectief gezien toekomstige verhogingen van de te verrekenen pensioenen
- Belang verrekeningsgerechtigde: met indexering rekening houden omdat de indexering onderdeel uitmaakt van de tot de datum van ontbinding van de gemeenschap opgebouwde pensioenen
- Waarderingsvraagstuk: vaste verzekerde stijging, onvoorwaardelijke toeslagverlening, onvoorwaardelijke toeslagverlening met voorwaardelijk element, voorwaardelijke toeslagverlening
- Realisatiegraad (kans op realisatie) meewegen

Pensioenverrekening

Indexering bij pensioenverrekening volgens de nevenregel (uitgestelde pensioenverrekening):

- HR 6 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW6163 inzake een te verrekenen ABP-pensioen: indexering maakt onderdeel uit van het te verrekenen pensioen zodat de voorwaardelijke uitkering moet worden geïndexeerd
- Onduidelijk bleef of dit uitsluitend gold vanaf datum ingang pensioen (= ingangsdatum voorwaardelijke uitkeringen) of ook tussen datum ontbinding gemeenschap en datum ingang pensioen
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch 24 september 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:3491 inzake te verrekenen pensioen van BPF Bouw en BPF Horeca: het arrest van de Hoge Raad houdt in dat vanaf datum ontbinding gemeenschap moet worden geïndexeerd

Pensioenverrekening

Verjaring:

- HR 27 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:762: de vordering tot pensioenverrekening verjaart niet indien pensioenverrekening wordt gevorderd op de grondslag dat de pensioenen ten tijde van de verdeling onverdeeld zijn gebleven
- HR 4 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:375: de vordering strekkend tot betaling van termijnen uit hoofde van voorwaardelijke pensioenverrekening verjaart pas vanaf de ingangsdatum van het voorwaardelijk te verrekenen pensioen

Leerstuk van het onaanvaardbaar rechtsgevolg (“rechtsverwerking” door stilzitten):

- Rechtbank Midden-Nederland 3 mei 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:1921 en veel andere uitspraken: geen verrekening van reeds uitgekeerde pensioentermijnen omdat deze geacht worden te zijn verteerd

Pensioenverevening

Kort naar de basis: wat houdt pensioenverevening in?

- Ouderdomspensioen en accessoir nabestaandenpensioen vallen niet in een huwelijksgoederengemeenschap (art. 1:94, lid 2, aanhef en onder b BW)
- Ouderdomspensioen wordt verevend volgens de WVPS bij scheiding van tafel en bed of echtscheiding of beëindiging geregistreerd partnerschap
 - Uitstapje: ex-partner (na einde huwelijk of geregistreerd partnerschap en ook bij andere samenlevingsvorm als de pensioenregeling dat bepaalt) heeft recht op bijzonder partnerpensioen (art. 57 Pensioenwet)*
- Ex heeft recht op uitbetaling van 50% van het tijdens huwelijk opgebouwd ouderdomspensioen
- Jegens de pensioenuitvoerder indien binnen 2 jaar een mededelingsformulier wordt ingezonden, anders jegens de ex
- Afwijkingen: uitsluiting, andere periode, ander percentage, conversie

Pensioenverevening

Indexering bij pensioenverevening (uitkeringsovereenkomsten):

- Bij verhoging of verlaging van ouderdomspensioen voor of na ingang, wordt het recht op uitbetaling van ouderdomspensioen naar evenredigheid verhoogd of verlaagd (art. 3, lid 2 WVPS)
- Vergelijk art. 58 Pensioenwet:
 - Als ingegaan pensioen van actief-gepensioneerde wordt verhoogd, dient ook ingegaan pensioen van slaper-gepensioneerden te worden verhoogd
 - Als ingegaan pensioen van actief-gepensioneerde wordt verhoogd, dient ook slaperspensioen (tussen datum einde deelneming en pensioendatum) te worden verhoogd
- Wetsgeschiedenis:
 - De bepaling zag op uitkeringsovereenkomsten van het type eindlooppensioen, niet op indexering van opgebouwd pensioen uit hoofde van uitkeringsovereenkomsten van het type middellooppensioen en premieovereenkomsten
 - Backservice toegekend na scheiding, voor pensioendatum, werkt door in recht op uitbetaling van ouderdomspensioen voor zover deze niet is gerelateerd aan carrière stijgingen van het salaris en verhogingen op grond van indexering na pensioeningang werken door
- Restvraag: werkt indexering van opgebouwd middellooppensioen tijdens deelneming na scheiding en tussen datum scheiding en pensioendatum door in het recht op uitbetaling van ouderdomspensioen; geen rechtspraak
- Antwoord: op grond van de ratio van art. 3, lid 2 WVPS respectievelijk systematische wetsinterpretatie (uitleg van art. 3, lid 2 WVPS in lijn van art. 58 Pensioenwet) lijkt verdedigbaar dat deze indexering ook doorwerkt

Pensioenverevening

Indexering bij pensioenverevening (premieovereenkomsten):

- Recht op uitbetaling is formeel gelijk aan kapitaal gevormd uit 50% van de inleg tijdens huwelijk/geregistreerd partnerschap, vermeerderd met het daarover gerealiseerde beleggingsrendement (dat ook negatief kan zijn) en het rendement daarover vanaf datum scheiding (toepassing van art. 3, lid 1 WVPS)
- Praktijk: recht op uitbetaling wordt vastgesteld door afsplitsing tijdsevenredig deel kapitaal op datum scheiding en wordt vermeerderd met het rendement vanaf datum scheiding (Rechtbank Zutphen 1 augustus 2007, ECLI:NL:RBZUT:2007:BB8025)
- Indexering speelt niet, tenzij extra stortingen worden gedaan
- Die behoren dan naar evenredigheid door te werken in het recht op uitbetaling van ouderdomspensioen van de ex

Het overgangsrecht uit het wetsvoorstel Pensioenverdeling bij scheiding 2022

Drie regimes voor pensioendeling blijven (lang) actueel:

- Pensioenverrekening voor (echt)scheidingen tussen 27 november 1981 en 30 april 1995 (pensioenverrekening blijft tot circa 2050-2060 actueel)
- Pensioenverevening voor (echt)scheidingen tussen 1 mei 1995 en 31 december 2021 (pensioenverevening blijft tot circa 2072-2082 actueel)
- Pensioenverdeling voor (echt)scheidingen vanaf 1 januari 2022
- Bij uitsluiting van pensioenverdeling geldt bij (echt)scheiding vanaf 2022 geen pensioenverevening (wijziging van art. 12, lid 1 WVPS op grond van art. 10 Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022)
- Bij uitsluiting van pensioenverdeling geldt geen pensioenverrekening (gezien de toevoeging van pensioenverdeling aan art. 1:94, lid 2, aanhef en onder b BW op grond van art. 13 Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022)
- Geschillen te verwachten over interpretatie huwelijkse voorwaarden waarin “pensioenverevening” is uitgesloten; de geschiedenis herhaalt zich ten opzichte van uitsluiting van pensioenverrekening in huwelijkse voorwaarden daterend van voor invoering van de WVPS; “Haviltexen”

Wet toekomst pensioenen

Vanaf 2026 voor toekomstige opbouw de volgende typen premieovereenkomsten dwingendrechtelijk voorgeschreven (artt. 10, 10a, 10b en 10c consultatievoorstel):

- De **nieuwe premieovereenkomst** is de premieovereenkomst waarbij de premie die voor de deelnemer wordt ingelegd weliswaar individueel toerekenbaar is, maar collectief wordt belegd, waarbij de beleggingsresultaten naar geboortecohorten worden toebedeeld, waarbij een solidariteitsreserve wordt gevormd die volgens door de pensioenuitvoerder vast te stellen regels wordt uitgedeeld en waarbij het voor pensioenuitkering gevormde vermogen vanaf de pensioendatum wordt aangewend voor een variabele uitkering (een uitkering die afhankelijk is van het beleggingsresultaat)
- De **verbeterde premieovereenkomst** is de premieovereenkomst waarbij de premie direct individueel wordt belegd en waarbij het voor pensioenuitkering gevormde vermogen voortvloeiend uit de premie en het individueel behaalde beleggingsresultaat, vanaf de pensioendatum wordt aangewend voor een variabele uitkering of een vastgestelde uitkering (indien als pensioenuitvoerder voor de verbeterde premieovereenkomst een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds fungeert, kan een solidariteitsreserve onderdeel zijn van de verbeterde premieovereenkomst)
- De **premie-uitkeringsovereenkomst** is de premieovereenkomst waarbij de premie direct wordt aangewend voor een vastgestelde uitkering vanaf de pensioendatum (de uiteindelijk pensioenuitkering is de som van de jaarlijks opgebouwde vastgestelde uitkeringen)
- De **premie-kapitaalovereenkomst** is de premieovereenkomst waarbij de premie direct wordt aangewend voor een vastgesteld kapitaal dat beschikbaar komt op de pensioendatum voor een variabele uitkering of voor een vastgestelde uitkering

Wet toekomst pensioenen

Nieuwe premieovereenkomst en verbeterde premieovereenkomst:

- Pensioenverdeling door tijdens het huwelijk opgebouwde kapitaal vast te stellen
- Daarvan 50% toerekenen aan ex en afsplitsen (conversie; art. 4 Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022) of separaat administreren (verevening; art. 5 Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022)
- Verhogingen of verlagingen uit hoofde van beleggingsresultaat of verhogingen uit hoofde van uitdeling solidariteitsreserve werken door in het ten behoeve van de ex afgesplitste of geadministreerde kapitaal (dat geldt ook voor een geconverteerd recht)
- Indien op pensioendatum een variabele uitkering wordt aangekocht, geldt dit ook na pensioendatum
- Indien op pensioendatum een vastgestelde uitkering wordt aangekocht binnen een verbeterde premieovereenkomst, werken verhogingen door na pensioendatum (vergelijkbaar met indexering in het huidige stelsel)

Wet toekomst pensioenen

Premie-uitkeringsovereenkomst en premie-kapitaalovereenkomst:

- Pensioenverdeling door het tijdens het huwelijk opgebouwde pensioen of kapitaal vast te stellen en 50% daarvan te converteren (art. 5 Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022) of te verevenen (art. 4 Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022)
- Verhogingen van het opgebouwde pensioen uit hoofde van bijschrijvingen uit de solidariteitsreserve of verhogingen/verlagingen van het kapitaal uit hoofde van beleggingsresultaat en verhogingen van het kapitaal uit hoofde van bijschrijvingen uit de solidariteitsreserve werken door op vergelijkbare wijze zoals onder de WVPS indexering doorwerkt

Wet toekomst pensioenen

Partnerpensioen (art. 16 consultatievoorstel):

- Tijdens deelneming uitsluitend op risicobasis
- Diensttijdonaafhankelijk
- Vanaf pensioendatum op opbouwbasis uit geëxpireerd kapitaal
- Geen onderscheid naar type partnerrelatie (vgl. de definitie van partner in het huidige art. 1 Pensioenwet)
- Slechts voor één partner (de partner uit de partnerrelatie die het eerst werd aangegaan)

Wet toekomst pensioenen

Gezamenlijke huishouding (art. 2a consultatievoorstel):

- Hoofdverblijf in dezelfde woning
 - Notarieel samenlevingscontract/bijdragen aan kosten levensonderhoud
- OF
- Ten minste 6 maanden hoofdverblijf houden in dezelfde woning en blijk geven van een zorgverplichting door bij te dragen in de kosten van de huishouding of anderszins
 - Verpleeghuis/verzorgingshuis

Wet toekomst pensioenen

Voortzetting risicopartnerpensioen na einde deelneming:

Tijdens WW of vergelijkbare buitenlandse uitkering

Drie maanden, zolang geen sprake is van een nieuw dienstverband

Vrijwillige voortzetting risicopartnerpensioen voor 3 jaar mogelijk (ten laste van het premievrije kapitaal)

Vrijwillige voortzetting risicopartnerpensioen doet het premievrije kapitaal afnemen → na (echt)scheiding instemming ex partner nodig?

Wet toekomst pensioenen

Samenhang met Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022:

- Bij scheiding vóór pensioendatum bestaat feitelijk geen recht op bijzonder partnerpensioen zodat uitsluitend (het kapitaal opgebouwd voor aankoop van) ouderdomspensioen wordt verdeeld;
- Bij scheiding op of na de pensioendatum wordt partnerpensioen uitsluitend bij de verdeling betrokken indien voor partnerpensioen is gekozen
- Geen keuze voor partnerpensioen: te verdelen/converteren ouderdomspensioen is hoger
- Keuze voor partnerpensioen: te verdelen/converteren ouderdomspensioen is lager maar het partnerpensioen wordt betrokken voor 50% van de opbouw daarvan tijdens de partnerrelatie

Rechtspraak pensioenverrekening

Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba 17 november 2020, ECLI:NL:OGHACMB:2020:257

Pensioenverrekening kan worden uitgevoerd door een betaling ineens per de peildatum of door middel van voorwaardelijke verrekening. Indien de betaling ineens niet kan worden opgebracht, is voorwaardelijke verrekening de aangewezen methode. De rechter komt op basis van de redelijkheid en billijkheid vrijheid toe om te oordelen op welke wijze in een concrete situatie tot pensioenverrekening moet worden gekomen. Het is niet mogelijk te oordelen dat de pensioenuitvoerder het bedrag gemoeid met pensioenverrekening ineens zou moeten voldoen.

Rechtspraak pensioenverrekening

Annotatie: zeker als het om een nog niet ingegaan ouderdomspensioen gaat, zoals in deze zaak, zou betaling van het bedrag gemoeid met pensioenverrekening ineens ten laste van de pensioenuitvoerder aan de algemene middelen van de pensioenuitvoerder moeten worden onttrokken of moeten worden vrijgemaakt door (gedeeltelijke) afkoop van het ouderdomspensioen en/of het eventueel meeverzekerde partnerpensioen. Voor de eerste variant valt geen rechtsgrond aan te voeren, daar de verzekerden geen rechtstreekse aanspraak hebben op het vermogen van de pensioenuitvoerder (zij hebben slechts pensioenaanspraken of pensioenrechten; vgl. HR 25 november 1995, NJ 1995, 323 inzake Bendsdorp waaruit volgde dat in geval van overdracht van pensioenverplichtingen na overgang onderneming geen recht bestaat op overdracht van een evenredig deel van de overwaarde binnen een pensioenfonds). De tweede variant zou tot verboden afkoop van pensioen leiden (art. 65 Pensioenwet). Hier komt uiteraard nog bij dat de pensioenuitvoerder geen partij was bij de procedure en daarom alleen al niet zou kunnen worden veroordeeld.

Rechtspraak pensioenverevening

Rechtbank Rotterdam 10 maart 2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1622

In huwelijkse voorwaarden opgemaakt vóór inwerkingtreding van de WVPS is bepaald dat pensioen *verrekening* is uitgesloten. Echtscheiding in 1997. WVPS van toepassing, omdat de WVPS niet uitdrukkelijk werd uitgesloten. Verweer van de vereveningsplichtige dat hij wordt benadeeld door pensioenverevening en niet voldoende assertief is om voor zijn belangen op te komen faalt, omdat bij het achterwege blijven van pensioenverevening juist de vereveningsgerechtigde zou worden benadeeld en de mate waarin een partij voor zijn belangen kan opkomen so wie so geen rol speelt. Beroep op rechtsverwerking faalt eveneens omdat “stilzitten” daarvoor onvoldoende is. Van “stilzitten” is ook sprake als de vereveningsgerechtigde weet dat er een te verevenen pensioen is, maar niets doet. Evenmin sprake van “onaanvaardbaarheid”. Van verjaring kan sprake zijn, omdat de rechtspraak omtrent een “overgeslagen goed” bij verevening niet van toepassing is (verevening is geen verdeling; pensioenverrekening). De toepasselijke verjaringstermijn is die van art. 3:308 BW (de verjaringstermijn geldend voor termijnen van periodieke uitkeringen), niet die van art. 3:306 BW (de algemene verjaringstermijn van 20 jaar) of die van art. 3:310 BW (vordering tot schadevergoeding; van een onrechtmatige daad was in het kader van het niet hebben voldaan aan de verplichtingen uit hoofde van de WVPS geen sprake).

Rechtspraak pensioenverevening

Annotatie: het uitsluiten van pensioenverrekening vóór 1 mei 1995 (de datum van inwerkingtreding van de WVPS) hield geen uitsluiting van pensioenverevening in. Pensioenverevening kon slechts worden uitgesloten bij nadere huwelijkse voorwaarden staande huwelijk of bij schriftelijke overeenkomst met het oog op een scheiding. Indien pensioenverevening is uitgesloten treedt m.i. pensioenverrekening daarvoor niet in de plaats, omdat ondanks het uitsluiten van verevening nog wel sprake blijft van pensioen in de zin van de WVPS, die niet in een huwelijksgoederengemeenschap vallen op grond van art. 1:94, lid 2, aanhef en onder b BW. Een bepaling dat naast pensioenverevening ook pensioenverrekening is uitgesloten, biedt zekerheid maar is m.i. op het punt van pensioenverrekening daarom declaratoir. Met de inwerkingtreding van de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2022 herhaalt zich de situatie uit 1995. Indien pensioenverdeling wordt uitgesloten, treden pensioenverevening en/of pensioenverrekening daarvoor m.i. niet in de plaats, maar wie (in mijn ogen declaratoire) zekerheid wenst, doet er goed aan zekerheidshalve naast pensioenverdeling dan ook pensioenverevening en pensioenverrekening uit te sluiten.

Rechtspraak alimentatie

Rechtbank Noord-Nederland 11 december 2019, ECLI:NL:RBNNE:2019:5554

Verlenging alimentatieduur van 12 jaar met 6 jaar omdat het eindigen van de alimentatie na 12 jaar in redelijkheid niet van de alimentatiegerechtigde kon worden gevergd; de alimentatiegerechtigde was na het eindigen van het huwelijk arbeidsongeschikt geworden en hoewel die arbeidsongeschiktheid geen samenhang vertoonde met het huwelijk, werd daarmee op grond van jurisprudentie van de Hoge Raad toch rekening gehouden. Geen verlenging tot de pensioendatum van de alimentatiegerechtigde, 6 jaar zou voldoende moeten zijn om tot financiële zelfstandigheid te komen.

Rechtspraak alimentatie

Annotatie: de uitspraak houdt niet in dat een de facto recht bestaat op alimentatie tot de pensioeningangsdatum (van eigen pensioen of betalingen uit hoofde van pensioenverrekening of pensioenverevening), maar betekent wel dat de alimentatieplichtige het risico loopt aangesproken te worden voor het gedeeltelijk opvullen van het “inkomensgat” gedurende de periode tussen het eindigen van de alimentatie en de ingangsdatum van het pensioen van de alimentatiegerechtigde of de betalingen uit hoofde van pensioenverrekening of pensioenverevening. De vraag rijst of dit soort uitspraken weer meer gaat voorkomen gezien de met ingang van 2020 in werking getreden wetgeving die onder omstandigheden verkorting van de alimentatieduur betekent.

Rechtspraak bijzonder partnerpensioen

**Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 7 april 2020,
ECLI:NL:GHARL:2020:2865**

Uit de bepaling "*partijen zien uitdrukkelijk af van iedere vorm van pensioenverevening of pensioenverrekening*" in een overeenkomst strekkend tot het beëindigen van een geregistreerd partnerschap kan geen afstand van het recht op bijzonder partnerpensioen worden gelezen, alleen al niet omdat de vereiste goedkeurende verklaring van de pensioenuitvoerder ontbrak. Ook kan in de bepaling geen afstand van recht worden gelezen omdat daarvoor kennis van het recht waarvan afstand wordt gedaan moet bestaan, waarvan niet bleek.

Rechtspraak bijzonder partnerpensioenen

Annotatie: technisch een correcte uitspraak, zeker als wordt aangenomen dat de verklaring van de pensioenuitvoerder constitutief is. Hoewel zeer wel mogelijk is dat partijen beoogden ook afstand te doen van bijzonder partnerpensioenen, zal de ene partij de andere daar uitsluitend kunnen houden, als dat met zoveel woorden is bepaald en de vereiste verklaring is aangehecht. De redactie vereist uiterste zorgvuldigheid.

Rechtspraak pensioenverweer

**Rechtbank Den Haag 24 december 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:14525 en
Rechtbank Den Haag 17 april 2019, ECLI:NL:RBDHA:2019:14523**

Verdeling van pensioenaanspraken naar Texaans recht wat neerkomt op 50% waardeverrekening van de tijdens het huwelijk opgebouwde pensioenaanspraken omdat de pensioenaanspraken behoren tot een "community property". Feitelijk stond vast dat het Texaanse pensioenfonds de helft van het pensioen te zijner tijd aan de ex-partner zou gaan uitkeren. Daar ging de rechtbank dan ook van uit. De vordering van de ex-partner dat zij 100% van het pensioen zou moeten gaan ontvangen werd afgewezen. In de tussenbeschikking was een gevoerd pensioenverweer ingetrokken. Ook werd het verzoek van de alimentatiegerechtigde premie voor pensioenopbouw als onderdeel van de behoefte mee te rekenen afgewezen (vgl. art. 1:156, lid 2 BW ten aanzien van opbouw van partnerpensioen; de pendant van het pensioenverweer). Op de voet van art. 10:51 BW werd geoordeeld dat Nederlands recht (en daarmee de WVPS) op de pensioenverdeling van toepassing was. Omdat het Texaanse "pensioen" naar het oordeel van de rechtbank niet als pensioen in de WVPS gold, was Texaans recht op de verdeling van het Texaanse "pensioen" van toepassing.

Rechtspraak pensioenverweer

Annotatie: naar Texaans recht geldt kennelijk het systeem van pensioenverrekening (waardeverrekening) van tijdens het huwelijk opgebouwd pensioen. De reden dat de vrouw 100% van het pensioen wenste te ontvangen was dat zij door de man gekwetst was. Omdat partijen een andere lezing gaven van wat tijdens het huwelijk was voorgevallen, ging de rechtbank daaraan voorbij. Naar Nederlands recht zou de oorzaak van de scheiding ook geen rol kunnen spelen, behalve in het kader van het pensioenverweer (art. 1:153, lid 2, aanhef en onder b BW).

Rechtspraak IPR

Gerechtshof Den Haag 23 februari 2021, ECLI:NL:GHDHA:2021:326

Forumkeuze voor Nederlandse rechter voor "*geschillen terzake van de uitleg van de huwelijksvoorwaarden*" leidt niet tot bevoegdheid van de Nederlandse rechter voor geschillen omtrent pensioenverevening. Met deze bepaling kunnen partijen niet hebben bedoeld op pensioengeschillen, omdat ten tijde van het opstellen de huwelijksvoorwaarden de WVPS nog niet in werking getreden en koude uitsluiting werd overeengekomen, zodat pensioenverrekening buiten beeld bleef. De Nederlandse rechter gold evenmin als forum necessitatis. Aan het vereiste dat de zaak voldoende met de rechtssfeer van Nederland is weliswaar voldoen, maar niet aan het vereiste dat het onaanvaardbaar zou zijn indien een buitenlandse rechter de kwestie zou moeten beoordelen. Het feit dat de zaak als gevolg van dit oordeel aan de Spaanse rechter moet worden voorgelegd die naar Nederlands recht zal moeten oordelen maakt dit niet anders.

Rechtspraak IPR

Annotatie: de lat voor toepassing van de “forum necessitatis”-regeling van art. 9, aanhef en onder c Rv. ligt hoog. Niet voldoende is dat procederen in het buitenland lastig is c.q. lastiger dan in Nederland. Het moet (welhaast) onmogelijk zijn om elders te procederen. Ook in deze zaak gold dat de huwelijkse voorwaarden hadden moeten heroverwogen ten tijde van invoering van de WVPS. Gezien de koude uitsluiting zou uitsluiting van pensioenverevening dan in lijn hebben gelegen van de bestaande huwelijkse voorwaarden, maar de vereveningsgerechtigde zou wel een onderhandelingspositie hebben gehad en op zijn minst de geschillenregeling tot pensioenverevening hebben kunnen uitbreiden. Vanuit internationaal perspectief bezien blijft pensioenverevening een bijzondere rechtsfiguur daar deze geen onderdeel uitmaakt van het huwelijksvermogensrecht.